12/05/2020

Радуј се, Василије свети, похвало рода нашег!

Радуј се, исцјелитељу болести сваке, радуј се, пастиру заблудјелих оваца које усрдно враћаш на пут истине и живота. Радуј се, хранитељу изгладњелих душа, радуј се, просветитељу помрачених умова. Радуј се, Василије свети, похвало рода нашега.

Свети Василије Острошки (Јовановић) рођен је у селу Мркоњићи, Попово Поље у Херцеговини, у Републици Српској. Када је одрастао отишао је у требињски манастир Успенија Пресвете Богородице и ту се замонашио. Као монах убрзо се прочуо због свог подвижничког живота, а касније је изабран и посвећен за епископа захумског и скендеријског. Као архијерej живео је у манастиру Тврдошу и одатле утврђивао у Православљу своје вернике, чувајући их од турских свирепости и латинског лукавства. Када су Турци разорили Тврдош, Василије се преселио у манастир Острог где је наставио свој опасни подвижнички живот, уз много топле молитве и бриге за своје вернике.

Упокојио се у Господу 1671. године, а његове чудотворне и целебне мошти и његов гроб чувају се до данашњег дана. У њихову моћ исцелења и утехе вjерују подједнако и хришћани и муслимани. У Острогу се сваке године на Тројчина дне одржава велики народни сабор.

Српска православна црква слави Светог Василија Острошког 12. маја, по грегоријанском календару (29. априла, по јулијанском).

Манастир Острог – Високо изнад Бјелопавлићке равнице, на њеној западној

страни, између Никшића и Даниловграда, при једној окомитој стијени, налази се манастир Острог. Иако су прве основе овог манастира дали неки испосници, који су у острошким пештерама нашли погодно место за свој усамљенички и подвижнички живот, његовим првим оснивачем с правом се сматра св. Василије Острошки, митрополит Захумско-херцеговачки.

Кад је св. Василије, почетком друге половине XVII века, добио на управу источнохерцеговачку епархију, он је прешао из манастира Требиња (Тврдоша) негде у околину Никшића. Ту се почео носити мишљу да оснује један манастир. По народном предању, прво место које је за ту сврху узео у обзир била је Милића Пећина, која се налази западно од села Загорка, у Пјешивцима.

Затим је дошло у обзир једно црквиште поред села Дреновштице, такође у Пјешивцима. Напокон се одлучио за садашње место на коме се налази манастир Острог. Ту је обновио оно што је затекао покуповао нешто од најближег земљишта и све то приложио манастиру.

У свом завештајном писму он о томе каже: “То све приложих и дах цркви у Острог… гдје ми је тамо други труд и имениje, које приложих… за своју душу од својего усрђа.”

Манастир је добио име по брду које се високо уздиже изнад њега. Отуда му још и назив Подострог и дели се на Доњи и Горњи манастир. Горњи је удаљен од доњег 20 до 30 минута хода, а узаним колским путем и читав сат. Терен око манастира и његова околина са густом шумом ванредно лепо и импресивно делује на посетиоце. Најупечатљивије делује Горњи манастир са своје две пећинске црквице које се налазе високо у стени, и са чудотворним моштима Острошког Светитеља, које су ово место учиниле једним од најпосећенијих светилишта Српске Цркве.

Ово место одликује се пријатном климом и природним реткостима. Оно има најмању разлику између зимске и летње температуре у нашој земљи. У Горњем манастиру успева винова лоза, чак и нар (морски шипак), мада је његова надморска висина скоро 900 метара.

У Горњем манастиру налазе се две црквице. Једна је (горња) посвећена Часном Крсту, а друга (доња) Ваведењу Пресвете Богородице. Горњу је подигао 1605. године јеромонах Исаија из села Попа крај Никшића, с благословом Митрополита Василија, а живописана је 1667. године. За доњу се не зна тачно када је сграђена. По једној верзији народног предања, подигли

су је испосници који су ту живјели прије светог Василија.

По другој, пак, верзији коју је још Вук Караџић прибиљежио по казивању острошког архимандрита Никодима Раичевића, цркву је саградио митрополит Василије.

И ова је црквица живописана, вјероватно кад и горња (1667. године). У њој почивају мошти св. Василија. 1774. године монах Михаило Васојевић, с благословом Игумана Јосифа Бошковића, за спомен себи и својим родитељима, дозидао је уз црквицу припрату.

Садашње келије у Горњем манастиру скоријег су датума, јер су старе изгореле 1923. године. Обе пећинске црквице које су без дрвне конструкције, том приликом остале су неоштећене. Нове келије у Горњем манастиру, започете 1923, завршене су 1926. године за време управе архимандрита Леонтија Митровића. Архимандрит Митровић подигао је у Горњем манастиру и још једну већу зграду за преноћиште поклоника.

Ова зграда срушене је 14. новембра 1958. године од стења које је са високих острошких литица на њу пало, али је ове године поново оправљена. Том приликом жртава није било. Једну мању зграду у Горњем манастиру, звану “Кулица” , подигао је дугогодишњи чувар Ћивота, Христифор Љепева, негдје у другој половини XIX века.

Место на коме се налази Доњи манастир раније се звало Косјерадићи или Госерадићи. У време оснивања манастира около је било насељено и имало јечак и сеоску цркву. Кад је митрополит Василије купио ово и нешто од околног земљишта, он је у близини те цркве подигао амбар и кућу за млађе, те од свега тога касније постаде манастир-Доњи манастир Острог.

У непосредној близини овог манастира постојала је још једна црква, подигнута 1723. године а посвећена св. Георгију. Она је срушена за време слегања земљишта 1896. године. Садашња црква у Доњем манастиру, посвећена св.Тројици, подигнута је 1824. године одобрењем митрополита Петра I, трудом архимандрита Јосифа Павићевића, а прилозима побожних хришћана. Горњи део звоника ове цркве подигнут је прилозима једне побожне Приморке у другој половини XIX века.

Конак на кршу, више цркве у Доњем манастиру, саградио је 1742. године архимандрит Стефан Павићевић, док је други подигао 1800. године игуман Петроније Дамјановић. Први је проширен 1881, трудом и настојањем епископа Захумско-рашког Висариона Љубише, а други 1936. године, када је обновљен

и велики потпорни зид, за вријеме управе архимандрита Леонтија Митровића. У Доњем Манастиру налази се једна мања зграда, звана “Кулица”, али вријеме њеног постанка је непознато.

Први игуман у манастиру Острогу био је Исаија из села Попа крај Никшића.

Иако се Острог не може да мјери по својој архитектури и фрескама, са нашим великим и значајним средњовјековним манастирима, он им је зато раван по својој духовној и националној улози.

spc.rs